SURINAAMSCH WEEKBLAD.

1859. **Zondag 22 Mei** **No. 21.**

PARAMARIBO, 21 MEI 1859.

Wij vernemen van eene goede zijde, dat van wege het Gouvernement, eindelijk in eene lang gevoelde behoefte zal voorzien worden. Er wordt namelijk een gedeelte van het *Picorne bosch* tot weiland aangelegd, zoodat de veehouders in de gelegenheid zijn zullen om perceelen van vier akkers in pacht te bekomen. — Reeds zijn de werkzaamheden tot het daarstellen van behoorlijke lozingen enz. aangevangen en is het te verwachten dat men daarmede spoedig gereed zal zijn.

Gisteren zijn alhier ter gelegenheid van den geboortedag van prinses *Amalia Maria Da Gloria Augusta*, gemalin van Z. K. H. prins *Willem Frederik Hendrik*, de gebruikelijke eerbewijzen in acht genomen.

DE EXPEDITIE NAAR BONI.

Een correspondent op Java schrijft het volgende aan de *Overland Singapore Free Press*, omtrent de Nederlandsche expeditie naar Boni:

Zoolang als de beruchte en onregtvaardige kluisters van de pers in de Nederlandsche koloniën bestaan, zoolang ieder als een vuur-aanbidder in sprakelooze bewondering en aanbidding voor den gouverneur generaal als voor de opgaande zon nederknielt, is het de pligt der buitenlandsche nieuwsbladen het een en ander aan het publiek mede te deelen omtrent de Nederlandsch Indische verborgenheden. In de laatste jaren is er inderdaad eenige verbetering waar te nemen geweest. Er zijn spoorwegen ontworpen, doch nog niet aangelegd; telegrafen zijn tot stand gebragt, doch zoo slecht, dat zij na een paar jaren gebruikens op nieuw moesten aangelegd worden; vuurtorens zijn op het papier gebouwd, en er is geld opgenomen om ze uit te voeren; doch een duister gouvernement laat zich niet veel gelegen zijn aan vuurtorens. Het specerij-monopolie zweeft als eene onheilspellende komeet boven de schoone Molukken. De haven van Samarang, die van het grootste belang, ja eene levensvraag voor Midden-Java is, blijft nog altijd in *statu quo*; groote sommen werden in Holland aangevraagd en toegestaan voor de versterking van de Indische vloot, en daarop zijn er wel schepen gebouwd, maar toen zij gereed waren bleken zij volstrekt nutteloos te zijn; en een Nederlandsch dagblad behelsde eenigen tijd geleden eene zeer merkwaardige berekening aangaande de Nederlandsche Zeemagt in den Archipel, volgens welke slechts twee of drie oorlogsschepen behoorlijk in staat waren hunne dienst te verrigten. Doch de Nederlandsche Handel-maatschappij, »dat monster dat allen ondernemingsgeest versmoort en ter aarde behoort geveld te worden," zoo als de Amerikaansche consul te Batavia zich eenige jaren geleden zoo juist uitdrukte in zijn jaarlijksch rapport, bloeit weliger dan ooit en geeft meer melk dan de vetste Hollandsche koe.

In plaats van een klein gedeelte van de dertig millioen, die Java jaarlijks aan Holland oplevert, te besteden aan openbare werken en andere verbeteringen die even voordeelig voor Holland zouden zijn als voor zijne koloniën, verzinken de ontzaggelijke Indische inkomsten in de schatkist en in de bijzondere kassen, die zoo diep en onpeilbaar zijn als de Nederlandsche veenen en moerassen.

Met een liberaler gouvernement en grootere geldelijke opofferingen zouden de oproeren en fanatieke uitbarstingen, die nu in deze gewesten bijna zoo veelvuldig zijn als de vulkanische uitbarstingen, welligt trapswijze verminderen; want, ofschoon die beroeringen juist wel niet gevaarlijk zijn voor de Nederlanders, matten zij hunne troepen af en kosten zij veel geld. De Nederlanders hebben voor een groot deel het zedelijk overwigt over de inboorlingen verloren, door welks kracht alleen zij eene tienmaal grootere bevolking dan die van hun eigen land konden beheerschen; doch zij hebben het voor een groot gedeelte door hunne eigene schuld verloren, dewijl . . .

. . . .

Zoo als wij de zaak inzien, heeft de Nederlandsche regering een grooten misslag begaan, door ter elfder ure een commissaris naar Boni te zenden, om de zaken op eene vreedzame wijze te regelen. Deze zending levert een nieuw bewijs, dat het Nederlandsch gouvernement niet het minste begrip heeft van de oude en nieuwe spreekwoorden, »de tijd vervliegt" en »tijd is geld", alsmede dat de »Vliegende Hollander" niets anders dan eene schim is, die niet in wezenlijkheid bestaat; anders zouden de Hollanders hun kostbaren tijd niet verspillen met onvruchtbare onderhandelingen, die nergens toe leiden, maar alleen den vijand in zijn overmoed stijven kunnen.

Het was ook eene groote feil van het gouvernement, dat die commissaris de vice-president is van den raad van Indië, die, volgens art. 36 van het regeringsreglement altijd te Batavia zijn verblijf moet houden, om den gouverneur-generaal te vervangen, wanneer deze mogt sterven of onbekwaam worden om het bestuur te voeren.

Het verbod van den invoer van wapenen en buskruid te Macassar is ook belagchelijk, dewijl het algemeen bekend is, dat de Boeginezen op Boni van beide artikelen wel voorzien zijn en het gebruik van vuurwapenen zeer goed kennen, dewijl vele hunner in het Nederlandsch Indische leger gediend hebben; waren zij van de genoemde artikelen niet voorzien geweest, dan is het hoogst onwaarschijnlijk dat zij een oorlog uitgelokt zouden hebben. Bovendien kan het verbod de wapens niet weren, want de schepen behoeven maar eenige mijlen hooger op te stevenen naar een onafhankelijken staat, waar zij de wapenen zoo lang en veel als zij goedvinden kunnen lossen. Wij stemmen in met den dronk van den gouverneur-generaal »op den goeden uitslag der expeditie," maar wij doen nog meer: wij hopen, dat de expeditie van eenig nut zal zijn voor de lang verwaarloosde vrijhaven Macassar, die door gebrek van wegen en van eene behoorlijke ligplaats vóór de schepen bijna geheel tot zichzelve bepaald is. Dan zouden wij misschien van de expeditie naar Boni kunnen zeggen, wat wij niet altijd van elke Nederlandsche expeditie zouden kunnen zeggen: »tandem *boni* causa triumphat." (*O*)

—Te Parijs wordt in eenige kringen veel gefluisterd van eene schandelijke geschiedenis die dezer dagen aldaar zou zijn uitgekomen. De Heer de B. V., bezitter van een vermogen van 80 à 100,000 francs rente, had eene maatschappij met actiën gevestigd, berustende op eene geheel denkbeeldige onderneming. De bedrogenen zijn zoo talrijk dat men de grondslagen en het doel niet durft noemen. Eenige dagen geleden had er eene vergadering van aandeelhouders plaats; alle waren tegenwoordig. Eensklaps treedt er een generaal binnen, die den Heer de B. V. verzekert, dat, de

---

ARCHIE CAMPBELL,

of de magt van het Alphabeth.

XXI.

Archie gevoelde eene opwelling van schaamte en zelfverwijt bij deze laatste gedachte. Neen, riep hij uit, zoo ondankbaar zal ik nooit zijn. Mijne gezindheid jegens de vriendin van zoo vele jaren zal nooit veranderen. Ellen Morton's geluk zal altijd mijn wensch en mijne bede tot God zijn; en wanneer het ooit in mijne magt komt dat te bevorderen, zal zij ondervinden welk een trouwen en opregten vriend zij bezit in den eenvoudigen Archie Campbell.

Uit zijne mijmerij ontwakende, keerde hij naar zijne nederige kluis terug; en in zijn eigen dierbaar kamertje stortte hij zijn gevoel uit in eenen brief aan zijne jeugdige vriendin, met eene warmte en opregtheid, die de eenvoudigheid zijner taal dubbel vergoedde. Hij wilde juist naar het kasteel terugkeeren, toen Mr. Baird voor zijne deur uit het hittenwagentje stapte; hij deelde hem terstond het nieuws van Mr. Morton's voordeelige aanstelling mede, en zijn eigen, eenigzins zelfzuchtig, leedwezen daarover. „Aan dat gevoel moogt gij niet toegeven, mijn vriend," zeide de oude heer eenigzins verwijtend: „bedenk hoe vele vrienden gij nog in uw geboorteland zult hebben achtergelaten; en al wordt gij ooit tot eene zwaardere beproeving opgeroepen dan eene tijdelijke scheiding van hen wien gij billijke achting toedraagt, volg altijd den heiligen man der oudheid na die, onder de zwaarste beproevingen, kon zeggen: zullen wij het goede uit des Heeren hand ontvangen, en het kwade niet?"

En hoe gevoelde zich Ellen Morton bij deze plotselinge verandering in haars vaders plannen en in hare eigene vooruitzigten? want sedert lang hebben wij geene gelegenheid gehad om haar karakter en haar hart te bestuderen. Argeloos en eenvoudig als altoos, voegde zij bij deze gevoelens eene echt maagdelijke schroomvalligheid, die haar verhinderde deze eigenschappen al te zeer aan den dag te leggen; op hare beginselen kon men staat maken; hare opregtheid en standvastigheid waren te vertrouwen, wanneer zij achting of vriendschap betuigde. Toen de eerste dringende uitnoodiging des hertogs haren vader gewierd, had zij hare vreugde daarover betoond, en hare hoop dat haar vader die mogt aannemen, er argeloos bijvoegende: „het grootste genoegen dat ik daarvan verwacht, is mijnen vriend Archie dagelijks te zien, die zonder twijfel weêr de gewillige vervuller mijner wenschen en luimen zijn zal."

Haar vader keek ernstig en zeide: „geloof niet, mijne dierbare Ellen, dat ik uw dankbaar gevoel jegens den jongen man, die u eens het leven gered heeft, afkeur; maar gij moogt niet vergeten dat gij niet langer een kind zijt, en dat die gemeenzaamheid, welke omstreeks acht jaren geleden geoorloofd was tusschen u en den tuinmansjongen, thans onbeschaamd zou zijn van zijnen kant en onpassend van den uwen."

Zijne dochter bloosde; hare oogen stonden vol tranen. „Gij beheefdet mij daarover niet zoo gestreng aan te spreken, vader. Ik hoop dat ik nooit iets zal doen, waardoor ik mijnen stand zou onteeren; maar de omgang met Archie Campbell zal mij waarschijnlijk meer tot eer dan tot schande verstrekken; en als ik mij niet bedrieg, dan zal eens de dag aanbreken, waarop de kleinzoon des herders, die nederige tuinman, eene wel verdiende plaats zal innemen onder de begaafden en hooggeborenen."

Mr. Morton gevoelde de juistheid dier opmerking, doch zweeg. Ellen's verlangen om haren vriendschappelijken omgang met haren voormaligen leerling en speelmakker te hernieuwen en duurzaam aan te houden, werd echter plotselijk te leur gesteld. Kort vóór hunne voorgenomene reize naar Schotland, ontving Mr. Morton een vleijend voorstel van een edelman, die op het punt stond eene hoogst aanzienlijke betrekking in Indië te aanvaarden, om hem derwaarts te vergezellen, dewijl aldaar zeer belangrijke gouvernements-gebouwen moesten worden aanbesteed, waarover Zijne Lordschap hem het bouwkundige vak en het oppertoezigt aanbood, benevens eene vaste betrekking en eene vrij aanzienlijke jaarwedde; en gelijk maar al te velen, die het genot van het tegenwoordige opgeven voor de schaduw van toekomstige grootheid, nam hij oogenblikkelijk het aanbod aan, en schreef, gelijk wij gezien hebben, om den hertog van A... te bedanken voor zijne vleijende aanbeveling, welke hem die betrekking had bezorgd.

Hoe goedertieren is de sluijer, die de toekomst voor ons gezigt verbergt!

De postinrigtingen waren," eenige jaren geleden, op verre na niet zoo gemakkelijk, geregeld en snel als thans, nu door de wonderbare aanwending van stoom en electriciteit tijd en afstand nagenoeg vernietigd zijn. Archie's uitvoerige brief aan Ellen Morton had toen even veel dagen noodig om Londen te bereiken, als er nu noodig zouden zijn om van daar naar het verste punt van Schotland en weder terug te reizen; bij gevolg vernam zij eerst de tijding van zijne verheffing in de dienst en in de gunst van den hertog van A...., toen haar vader nog een uitstapje maakte om van al zijne oude en dierbare vrienden afscheid te nemen, alvorens Engeland voor een langen en onbepaalden tijd te verlaten.

Ellen en hare moeder waren zeer verheugd over den voorspoed van haren jongen vriend; de eerste vatte terstond de pen op, om hem eenen brief te schrijven, zoo als eene zuster aan eenen wèl beminden broeder zou geschreven hebben, dien zij achtte en beminde, en waarin toch de natuurlijke vrolijkheid van haar karakter gedurig uitblonk.

„Ik ben bijzonder verheugd over de welverdiende belooning van uwe volharding en vlijt," dus schreef zij: „ik ben altijd overtuigd geweest, dat zulks vroeger of later het gevolg moest zijn; en indien gij voortgaat in uwe edele pogingen, zult gij daarvan nog meer heilzame vruchten plukken. En zoo zijt gij dan nu als schrijver opgetreden. Archie? Hoe heerlijk en edel klinkt dat! Als ik nog eens denk aan den grooten lompen jongen, tegen wien ik zoo verstoord was, toen hij mij, acht jaren geleden, niet wilde veroorloven al de mooije bloemen te plukken die hij met zoo veel zorg had aangekweekt, — dat die knaap nu een man geworden is die Latijnsche boeken vertaalt! 't Is misschien wel heel goed, dat wij elkander nu niet ontmoeten; want ik onderstel dat ik nu zeer eerbiedig jegens u zijn moet, en heel ernstig kijken, en eene diepe neiging voor u maken, wanneer de hertog mij „zijnen vriend, Mr. Campbell" voorstelt; en toch vrees ik, Archie, dat ik, veeleer in lagchen zou uitbarsten en zeggen: kom, leg al die drooge geleerde boeken eens ter zijde, en doe liever een togtje, over de heuvelen met Pa en mij! 't Zal evenwel vele dagen duren, eer wij de gelegenheid zullen hebben dat te doen; en mogten wij ooit elkander weder ontmoeten in het schoone Schotland, dan zijt gij welligt geheel en al een stijf geleerde, met vrouw en kroost rondom u, terwijl ik uit Indië terug keer met een rijken echtgenoot, zoo geel als zijne eigene ropijen — maar in allen geval een goed man, Archie: anders wil ik hem niet hebben."

Terwijl Archie dezen brief las, kreeg hij een bezoek van Mr. Baird; hij deelde den ouden heer den inhoud van dien belangwekkenden brief mede, terwijl hij het overige overluid las: dat schrijven eindigde met hartelijke wenschen voor zijn geluk, een verzoek om toch zijne vrienden niet te vergeten, eener herhaling harer vermaning om toch vooral getrouw te blijven aan zijne oude leus van steeds te hopen en te werken, enz.

Mr. Baird gaf te kennen dat deze brief Miss Morton's hoofd en hart eere aandeed, en dat hij niet twijfelde of zij zou ook in die verre gewesten haren ouderen tot troost en ten zegen zijn. Terwijl zij verder over dit en andere onderwerpen spraken, werd Archie door een bediende bij den hertog geroepen.

(Wordt vervolgd.)

Minister van Oorlog zeer ingenomen is met de maatschappij en er voor 100,000 francs deel in wil nemen. Te gelijk legt hij op de tafel 40 bankbilletten van 1000 francs neder. Het voorval maakte een levendigen indruk bij de aanwezigen, ofschoon niemand den generaal had herkend.

Weldra echter werd het op eene vrij zonderlinge manier ontdekt, wie en wat de generaal was. De beroemde Costumier Babin had eenige dagen vóór de groote revue een generaalsuniform verhuurd; daar komt het hem in het hoofd dat de huurder wel een zamenzweerder kon zijn, die van deze vermomming gebruik wilde maken om in de Tuileriën door te dringen. In aller ijl waarschuwde hij den commissaris van Politie, die den vermeenden generaal deed volgen en, bij het verlaten van het lokaal der bedoelde maatschappij, arresteren. De man, een lakkei of een werkman, bekende alles en eenige minuten later bevond ook de Heer de B. V. zich in handen der justitie. Zijn advokaat zal hem wel als lijdende aan monomanie weten te doen erkennen, en dan wordt hij voor eene poos in het krankzinnigen gesticht geplaatst. Intusschen zal de gewaande generaal het gelag voor beide betalen.

— In Frankrijk heeft iemand, die de zekerheid verkregen had, dat het stroo de gevaren van den bliksem kan verwijderen, een bliksemafleider van dezen aard gemaakt. Het is bewezen dat een electrische batterij, die sterk genoeg geladen is om een os dood te slaan, onmiddelijk ontladen wordt zonder vonk en knal door een eind stroo van ongeveer 3 Ned. duim lang. De woning van den arme kan dus gemakkelijk met dezen weinig kostbaren bliksemafleider voorzien worden. Daartoe moet men met een geelkoperen draad een koord van stroo langs eene staak van wit geverwd hout vastmaken, en deze van onderen met eene koperen punt in den grond doen uitkomen. Deze toestel is aangebragt, in achtien gemeenten in den omtrek van Tarbes, en wel niet meer dan één afleider op de twintig bunders. Die gemeenten zijn niet slechts bewaard voor den bliksem maar ook voor den hagel.

Voor dertig jaren had ook reeds Lapastolle dezen zoo eenvoudigen bliksemafleider aanbevolen, maar toen is er geene acht op zijne aanwijzing geslagen.

— Naar luid van berigten uit Hongarije, nemen de brandstichtingen aldaar op schrikbarende wijze de overhand. Zoo werd te Gyerd brand gesticht, ten gevolge waarvan 98 huizen, 30 schuren en 3 menschen eene prooi der vlammen werden; te Moros Basarkeley brak binnen eenige dagen drie malen brand uit, waardoor 15 huizen werden in de asch gelegd; Te Felegyhage werd in de laatste veertien dagen 10 malen brand gesticht. In het Beregher comitaat zijn de brandstichtingen letterlijk aan de orde van den dag; te Tarpa werd een huis, dat door vijf nachtwachts werd bewaakt, in weerwil daarvan, in brand gestoken, waardoor 48 huizen en 100 boerewoningen werden vernield; het plaatsje Folesa is, tot op enkele huizen na, totaal afgebrand, terwijl in de markt Janossi, eveneens door brandstichtingen, 12 huizen en alle schuren in de asch werden gelegd. Het schijnt, dat, nu Hongarije door de gendarmerie van rooverbenden gezuiverd is de misdadigers een ander veld voor hunne bedrijvigheid hebben gekozen, waaraan men evenwel door gepaste maatregelen ook spoedig een einde hoopt te maken.

— Als een staaltje der beschaving in Spanje, deelen de Spaansche dagbladen het volgende mede: Een rijke molenaar, die in omtrek algemeen benijd werd, had nu en dan een bezoek van straatroovers te verduren. Zekeren dag, dat des avonds weder een aantal op zijn molen moest plaats grijpen werd hij om nachtkwartier gevraagd door eenige afgedankte soldaten, die op weg waren naar huis. De molenaar bewilligde in hun verzoek; zij vernachten op den zolder, terwijl de roovers kwamen en het geld van den molenaar opeischten. De molenaar antwoordde, dat hij het zou gaan halen: hij ging naar boven, wekte de soldaten, en doodde, door hen geholpen, de drie roovers, die hij zwemmende in hun bloed liet liggen.

Daar het voorgevallene aan de overheid moest worden bekend gemaakt, ging hij den volgenden morgen naar de woning van den alcade, dien hij niet te huis vond, de molenaar begaf zich nu naar diens plaatsvervanger, maar ook deze was niet te vinden. Hij was nu genoodzaakt naar een derde te gaan, maar deze was almede niet te huis. Niemand wist daarenboven waar deze drie mannen zich konden bevinden. De molenaar keerde naar huis terug en wilde zelf de lijken begraven; hij trok hun de maskers af, en zie, daar lagen de drie alcaden.

— Zie hier een tamelijk vijandelijk voorteeken, dat zeer aardig gevonden is en waarover in Frankrijk hartelijk wordt gelagchen. Men heeft sedert eenigen tijd opgemerkt, dat de honden vele kiekens, duiven en ander gevogelte van de vensters der wildverkoopers wegsnappen; men heeft er onmiddelijk uit opgemaakt dat dit geschiedde, omdat die slimme viervoeters in de straten geene beenderen meer te knagen vinden.

Zeer logisch redeneerde men nu verder: Als er in de straten geene beenderen meer zijn, gebeurt dit, omdat de voddenrapers die met meer zorg oprapen, naardien zij er meer geld voor maken, als zij er meer geld voor maken, dan is het omdat men ze noodig heeft; men heeft ze misschien noodig om er knoopen van te maken; als men er knoopen van maakt, moeten deze voor slopkousen dienen, en als men slopkousen maakt, dan is dit stellig voor het leger! — Gevolg: » Wij zullen dus zeker oorlog hebben!"

INGEZONDEN.

Met groote belangstelling werd door X. in het *Gouvernements Advertentie Blad*, een schrijven dd. 16 dezer van den prov. Inspecteur der Domeinen enz. onder het opschrift:

Inspectie der Domeinen, van de *Nijverheid* en den *Landbouw*

gelezen.

Hierin wordt vermeld dat uit de melk of sap van den bolletrieboom (Volksvlijt 1857 p. 264) eene zeer goede soort van Geta Pertsja (of Gutta Percha?) kan bereid worden, die, bij meerdere bekendheid, op hoogen prijs in den handel zal gesteld worden: en het daarom van belang te achten is, den bolletrie boom aan te planten.

X. hoopt dat van wege gemelde Inspectie der Domeinen enz. alleengs meerdere dergelijke nieuwe, belangrijke en voor de welvaart dezer gewesten zooveel beloovende zaken zullen worden bekend gemaakt: waaruit het groote nut van de Inspectie der Domeinen, van de *Nijverheid* en den *Landbouw* voor het algemeen meer en meer duidelijk zal worden.

SNIPPERTJES,

(Uit eene andere Portefeuille van den ouden Heer FURET)

Door **W. E. H. WINKELS.**

Correspondentie. De vraag: „Waarom heeft de oude Heer FURET de duizende boekdeelen zijner leesbibliotheek, met één *doorloopend volgnummer* gemerkt; met welk *doel* en tot welk *nut*?" zal, indien het ons vergund wordt, den lastigen vrager worden verklaard.

3.

IETS OVER DEN GORILLA.

(*Troglodytes Gorilla*, SAVAGE.)

Onlangs las ik in de *Surin. Courant* en *Gouvernements Advert. Blad* dd. 12 *Mei* 1859 No. 57, eene mededeeling dat, „de wereld beroemde Hoogleeraar OWEN in het koninklijk instituut te Londen eene voorlezing heeft gehouden over eene apensoort, *kortelings in Centraal-Afrika ontdekt*, hetwelk den mensch het meest nabij komt en den naam van GORILLA draagt." Ik hoop mijnen lezers geene ondienst, te doen door hun iets meer bijzonders van dezen zoo zeer den mensch gelijkenden *Troglodytes* mede te deelen.

Vóór ik tot den GORILLA zelven overga, gevoel ik mij verpligt de oudheid van zijn *naam* en de bekendheid van zijn *bestaan*, te verdedigen, en de aanmerking te maken, dat de uitdrukking: „*kortelings ontdekt*; onjuist is.

Om met mij zelven aan te vangen: Ik sprak in mijn werkje: *Slavernij en Emancipatie* (*) reeds, over deze apensoort, onder den Afrikaanschen naam ENGA-ENA pag. 43 en daar ik nu nooit op die plekken geweest ben, waar die oud-adelijke familie woont, noch de minste *conversatie* met hen had, verkreeg ik die kennis alweêr van andere beschrijvingen; wij kunnen dan ook al in het *Album der Natuur* 1854 iets over deze GORILLA vinden, in het opstel: ANTROPOMORPHEN van W. VROLIJK, doch al ouder gaat de bekendheid voort.

(*) *Uitgegeven te* Utrecht *bij* J. G. ANDRIESSEN 1856, 116 *p.*

In het jaar 1851 werd door de heeren FRANQUIT doctor bij de fransche Marine en PENAUD Fregats kapitein een volwassen exemplaar en een jong in bederfwerend vocht naar *Parijs* overgebragt.

In het jaar 1849, kwamen in Parijs een schedel en een geraamte van deze apensoort onder den naam van *Troglodytes Gorilla* SAVAGE.

In het jaar 1848 ontving de Hoogleeraar OWEN, door tusschenkomst van den Heer SAMUEL STUTCHBURY uit Bristol en door medewerking van GEORGE WAGSTAFF zee kapitein, drie schedels van den *Gorillas*, die toen nog den grooten *Chimpansé* genoemd werd; de schedels waren van twee mannetjes en een wijfje. De groote OWEN stelde met zijne gewone scherpzinnigheid en onpartijdige nauwkeurigheid, het vergelijk met andere apensoorten in, waaraan de wereld eene uitmuntende verhandeling te danken had, en de oud adelijke familie GORILLA, den naam van *Troglodytes Gorilla* SAVAGE verkreeg.

Op den 24 April 1847, reeds, was het, dat de protestantsche *Missionaris* SAVAGE, van de rivier *Gabon* in het westelijk gedeelte van Afrika schetsen van manuelijke en vrouwelijke GORILLA-schedels aan OWEN overzond, waarbij hij tevens de juiste bemerking voegde, dat het hem voorkwam, den GORILLA geheel te moeten onderscheiden van den gewonen CHIMPANSÉ, waarover hij echter het beter oordeel van OWEN wenschte te vernemen. Van dezen hernieuwden ontdekker ontving die soort haren naam; wij zeggen hernieuwd; want zoo terstond zullen wij aantoonen dat de GORILLA reeds vier en twintig honderd jaren bekend was.

———

„Er was eens een groot *Anatomist*" zegt VROLIJK, die de *Antropomorphen* de eerste *neven* van het menschelijk geslacht noemde. *Ik* denk dat die *anatomist* dat deed, om ons 19e eeuwsche menschen scheitsend te herinneren, aan het „*veel*" dat wij nog moeten afleeren, om niet *meer*; op hen als *broertjes* te gelijken *De Dames* zullen dien *Anatomist* zeker een afgrijsselijk mensch vinden, die zulke gedachten durfde opvatten; maar zij moeten het hem niet al te euvel duiden, en liever met de koelste onverschilligheid op een schepsel nederzien, dat, eeuwig en altijd pleizier vond om achter de *coulises* te kijken.

En nu, ons met neefje GORILLA, bezig gehouden.

Voor weinige jaren nog, nam men de gewoonte aan, om veel zonderlings dat oud was, voor sprookjes te verklaren, alles, wat in de nevelen der oude historie, mogelijk eenigzins vergroot voorkwam, werd op zijde geschoven; wat niet *logisch* of *wiskunstig* bewezen kon worden — zoo als driemaal *één*, is *drie* — schoof men verachtelijk met een opgetrokken neus ter zijde. Zoo dacht men ook dat de CHIMPANSÉ (*Troglodytes niger*) de eenigste *Anthropomorphe* in *Afrika* was, doch ziet, daar ontdekt een man, wiens betrekking als *missionaris* en wiens beproefd karakter alle vertrouwen verdient, een reusachtigen aap, dien alle de inwoners van dat gedeelte van *Afrika*, voor een menschelijk wezen houden; eene apen soort, welke HANNO, de reiziger van *Carthago* reeds gekend heeft; waarvan hij 510 jaren vóór CHRISTUS, de huiden te *Carthago* invoerde en in den tempel van SATURNUS eene *inscriptie* deed snijden op welke wijze hij deze wezens ontdekt had.

Hoe die ontdekking plaats vond, zullen wij uit HANNO's scheeps-journaal, verkort, doch juist gevoegd, hier mededeelen:

HANNO zeilde met zijne vloot, zestig schepen sterk, en 30,000 mannen, vrouwen en kinderen, als kolonisten naar *Afrika*; — de togt ging langs de kust al zuidwaarts; onder weg, bouwde men op gunstige plekken, steden, vijf in getal en stichtte men volkplantingen — de reis werd daarna steeds zuidelijk voortgezet tot men aan de groote rivier Chretes kwam. — De oevers dier rivier, waren op eenigen afstand, met heuvels bedekt, en daar woonden, groote horden, zwarte wilden, die in dierenvellen gewikkeld waren en niet toestonden, dat de reizigers aan land kwamen en hen met steenworpen aanvielen; niet verre van dit punt, vonden zij eene andere rivier, die vol krokodillen en rivierpaarden was. — Twaalf dagen verder zuidwaarts zeilende, kwamen de reizigers aan een schoon heuvelachtig land, bedekt met welriekende boomen en heesters; de menschen die daar woonden, waren zeer beschroomd en ontvloden op hunne komst; enkelen die men magtig werd, spraken eene taal, die voor de Afrikaansche tolken, geheel onverstaanbaar was. Nadat zij ook deze plek verlieten, stevenden zij nog zeven dagen zuidwaarts langs de kust en kwamen toen aan eene groote baai, „*Westelijke Horen*" genoemd; hier rustten de reizigers uit. — Gedurende den dag, was het over het landschap stil en kalm, maar, des nachts ontdekten zij met schrik, de zonderlingste verschijnselen — de naburige berg, stond geheel in vuur, het klinkende geluiden en afgrijsselijke kreeten, maakten hen zoo beangst, dat zij ijlings op de vlugt togen. — De togt werd steeds zuidwaarts voortgezet en na weder zeven dagen zeilens, vonden zij in den *Zuid-Horen* een eiland, waarop een groot meer, in welks midden weer een eiland lag, hetwelk door zonderlinge en nooit vroeger geziene wilde menschen, bewoond was.

Hier laten wij uit HANNO's scheepsjournaal zijn schrijven letterlijk volgen.

„De vrouwen waren alleen eenigzins te naderen, zij waren geheel ruig en zonder het minste kleedingstuk, de afrikaansche tolken die bij ons waren, noemden hen *Gorillæ*, de mannen klanterden op de steile rotsen en smeten ons met steenen; met veel moeite gelukte het den manschappen, drie der vrouwen te vangen, doch, zij waren zoo woedend, sloegen, krabden en beten zoo geducht van zich af, en toonden zich zoo kwaadaardig, dat zij voor eigen veiligheid verpligt waren hen dood te slaan; de huiden werden door ons opgezet en naar *Karthago* mede gevoerd; gebrek aan levensmiddelen, noodzaakte ons den terugkeer naar huis te nemen."

Men onderzoeke Geschied der Aardrijksk. ontdekkingen v. w. COOLIJ *4 d. id. p.* 10 ARISTOT. *Météor lib.* 1 *p.* 350. A. V. HUMBOLDT, *Rel. hist. t.* 1 *p.* 172, A. V. HUMBOLDT, *Exam. crit. de l'hist. de la Geogr. t.* 1. *p.* 39, 180, 288, GOSSELIN, *Recherches sur la Geogr. Sÿstem: des anciens t.* 1 *p.* 94, 95, CUVIER, *ossemens fssiles t.* 1. *p.* 74, *enz.*

HANNO bragt de huiden naar *Carthago* over, en zij werden in den Tempel van JUNO (ASTARTÉ *over Egijpte van Babijlonie afkomstig.*) (*Zie* S. M. POLAK ROTTECK, HERDER *enz.*) bewaard. Alzoo; is de nu ontdekte GORILLA, een stam, die reeds voor 2400 jaren bekend was.

———

De GORILLA nu, welke even als de CHIMPANSÉ, vroeger meer langs de kust zijn verblijf hield, schijnt zich, op geene familière visites van het volmaakte (?) menschen-ras gesteld, dieper landwaarts in begeven te hebben! *verstandige* GORILLA!", ten minste in de laatste eeuwen, werd hij daar niet gezien. De negers spraken tot de reizigers steeds van eene zonderling menschensoort, die dieper landwaarts inwoonde, doch door hen, uit vrees voor hunnen moed, nooit bemoeijelijkt werd. Vele fabelen, werden den ligtgeloovigen grooten hoop, door reizigers van dezen aap opgedischt, zoodat, het niet anders kon, of het ongeloof aan zijn bestaan moest uit dit vergrooten ontspruiten: en de groote CUVIER ving openlijk met dit bewijs van ongeloof aan. De reiziger BATTELLE maakte in 1625 gewag van dezen aap; hij noemde hem PONJO, en begon dien aap te verwarren met den naam des volkstams, die aan de GABON rivier woonde en MPONGWEE heet; later, veranderde die naam in *Europa* in JOCKO, waarschijnlijk afgeleid van het Afrikaansche ENGE-ENA, ENGE-CO of ENGO-KO. PONJO ondervond eene vermaardheid door den geest des dichters, en werd als een gevierde held in het tooneel drama opgevoerd.

Met dezelfde eenvoudigheid noemde de reiziger RICHARD JOBSON, dien aap, door hem gezien, ruim vijf voeten lang, en zijne ligchaamsgestalte geheel met den mensch overeen komende; hij bevestigde deze veronderstelling met de benaming die de Portugezen aan dezen aap geven, welke hem EL SELVAGO noemen (*de wilden.*)

Nog erger maakte het DE LA BROSSE, die in zijne reisbeschrijving 1738 verklaart, eene negerin in *Lowango* gekend te hebben, die drie jaren onder de QUOJA — VORAU (zoo noemden zij de GORILLA-soort) gewoond had. — Zeker is het intusschen, dat alle Afrikaansche volkeren, met schrik en vreeze van dit wezen spreken, dat zij SAMMANTAM noemen, hetwelk zeven voeten lengte zoude hebben, en een volkomen mensch zoude zijn.

Den 19e. eeuw nu eindelijk, smeet de fabel op de vuilnis-hoop — doch, de wetenschappelijke kennis, vond gelijk een oprakelende voddenkrabber nog iets van het gebeente onder het vuil terug. — SAVAGE verwierf dien roem en alle natuurkundigen, keken toen achter de *coulisses* van SAVAGES ondervinding, en riepen nadat zij „*gezien*" hadden, „*ja het is toch waar!!*"

De wereld heeft omtrent deze belangrijke zaak volgens W. VROLIJK, veel verpligting aan D'URVILLE—FREIJCINET—DUPERRIJ—QUOY—GAIMARD—LESSON en GARNOT, vlootvoogden en geneeskundigen.

Wij treden in geene geheel ontleedkundige beschrijving die voor onze lezers misschien niet zeer aangenaam zoude zijn; wij volgen kort de beschouwingen van OWEN en VROLIJK na en beginnen met den schedel van dit zoo op den mensch gelijkend dier.

De schedel van den GORILLA van den *Dangerrivier*, is zeer opmerkelijk door de toenadering tot den schedel van mensch, om den grooten omvang der hersenen kas, in verhouding tot het aangezigt; — Hij is bijzonder, om de bijna

gescheiden doch breede neusbeenderen, om den vorm der oogkassen en in de mindere uitpuiling der kaken; — De borstkas van den GORILLA is meer geweld das die van den mensch, terwijl hij weer sterk van het menschelijkbeeld afwijkt, door de zeer lange boven, tegen over de kortere onder ledematen.

De volwassen GORILLA heeft eene lengte van ruim vijf voet; — de schouders zijn breed, een zwartachtige vacht bedekt zijn ligchaam; zijn gelaat is zeer lang en breed, zijn groot voorhoofd wijkt snel achterwaarts, de oogen zijn groot, de neus plat, en een lichtere kleur van haar bedekt de bovenlip; de onderlip is zeer bewegelijk, de huid, die op het aangezigt en de ooren kaal is, is donkerbruin van kleur, het korte haar op het hoofd staat als een kuif omhoog, zijn hals is buitengewoon dik en zwaar behaard, zijne handen, bereiken wanneer hij regt op staat tot beneden de knieën en zijn groot van vorm, de buik is gewoonlijk dik en uitpuilende. Hij mist het zoo algemeen kenteeken der dieren; „de staart," zijn tred heeft weinig van het deftige der menschen, en daarom is hij veel liever klauterende tegen boomen en rotsen dan loopende, de voetzolen zet hij dan ook eenigzins schuin of ouvlak op den grond.

De GORILLA's leven in groote troepen en ofschoon zij strooptogten doen, hebben zij eene vaste woonplaats, de wijfjes zijn onder hen, veel menigvuldiger dan de mannetjes, en men ziet nooit een dier, ik zoude haast zeggen, turksche GORILLA's, zonder een klein serail van dames bij zich; elke troep onderwerpt zich aan een mannelijken aanvoerder, doch niet zelden barsten er onder hen *revolutionaire* bewegingen uit, waardoor een strijd om de opperheerschappij plaats vindt, de verliezende partij trekt met de zijnen en hunne familiën naar elders.

In de toppen der reusachtige boomen bouwen zij zich een soort van nest, waarin zij slechts alleen des nachts huisvesten, de negers der *Gabon-rivier* noemen hen gek, omdat zij in een land waar zooveel regen valt geen dak op hun huis bouwen.

De geaardheid van den GORILLA is zeer woest en buitengewoon strijdzuchtig, hij ontvlugt den mensch niet, ja valt hem eerder aan, de negers vreezen hem daarom zeer en laten hem stil zijn weg gaan; de enkelen die men is magtig geworden, werden door de olijphantsjagers gedood, hetwelk op de volgende wijze geschiedt. Bij het naderen van een troep GORILLA's staat de magtige heerscher vooraan welke op het zien des naderenden jagers een hevig gegil aanheft dat volgens SAVAGE duidelijk op het woord „*kh-ah-kh-ah*" gelijkt; daarop nemen de wijfjes met hare kinderen, die zij even als de negerinnen op de heup dragen, de vlugt; het mannetje alleen of met eenige der zijnen, nadert nu met groote woede en snelheid den vijand. De jager zijn gevaar kennende, wacht hem stil met aangelegd geweer af, elke GORILLA neemt zijn man en grijpt den loop van het geweer met hevigheid en kracht aan nu schiet de jager en de ongelukkige boschbewoner valt dood neder, maar heeft het ongeluk plaats dat het geweer weigert, dan is in één oogenblik de loop van het geweer, tusschen de tanden van den GORILLA verbrijzeld en een noodlottige strijd met den jager aangevangen, die welhaast door de handen der GORILLA verwurgd, dood ter aarde ligt.

De verovering van eenen GORILLA, wordt op zulk een grooten prijs gesteld, dat de slaven der *Mpongweërs*, die zulk eene groote daad bedrijven, onmiddelijk hunne vrijheid bekomen.— Nooit is het echter nog iemand gelukt een levend in handen te krijgen.

Men heeft nog te weinig van den GORILLA gezien, om met juistheid over den graad zijner verstandelijke vermogens te kunnen oordeelen.* In rust zit hij bijna gelijk de Muzelman en de meeste Oostersche volken vlak op den grond; gaarne zitten zij bij een vuurtje en als de negers dat in het bosch achterlaten, komen zij er terstond bij; het schijnt echter dat zij de scherpzinnigheid missen om het zelven door takken verder te voeden. De *Gorilla's* voeden zich geheel met plantaardige zelfstandigheden — de *pisang* en *papajers* worden zeer door hen bemind. In den jeugdigen leeftijd is de menschelijke overeenkomst met deze dieren verwonderlijk gelijkend — De negers van de kust van *Guiena* geven blijk van eene eenstemmige overtuiging dat de *Gorilla* hunne ontaarden natuurgenooten zijn; die welke grootere beschaving hebben, houden toch vol dat de *Enge-ena* (*Gorilla*) bezield is, door een wilden bewoner der bosschen — de meerderheid echter — zegt OWEN en VROLIJK is er van overtuigd dat de *Gorilla's* ware menschen zijn en wat de Engelsche missionarissen daartegen aanvoeren is geheel vruchteloos. „Deze meening" — voegen zij er bij, „belet de negers niet om wanneer zij kunnen, den *Gorilla* te dooden en te eten."

Ons opstel reeds uitgebreid zijnde, eindigen wij, met onze lezers te melden, dat de *Anatomische* ontleding door OWEN en VROLIJK wel geruststellend voor ons, uitgezochtste der uitgezochtste schepselen had, en dat er nog altijd eene groote gaping bestaat tusschen den mensch en den *Orang-Oetan*, den *Siamang*, den *Chimpansé* en den *Gorilla*.

De oude Heer FUNKE, welke twee afbeeldingen van één volwassen en één jonge *Gorilla*, naar teekeningen van Js. GEOFFROIJ ST. HILAIRE heeft vervaardigd, wil gaarne elken belangstellende omtrent deze apensoort, de bezigtiging daarvan ten zijnent toestaan.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN.

Den 14den dezer, de Hamburger sloep *Pomona*, kapt. J. Hajenius.

Idem, de Nederl. schoener *Emma*, kapt. J van Wilgen.— Beiden van Demerarij.

VERTROKKEN.

Den 21n. dezer. de Koloniale schroefstoomboot *Vice Admiraal Rijk*, kapt. H. J. Rusman, naar Demerarij.

IN LADING NAAR AMSTERDAM.

Het schip *Sagitta*, kapt. Bakker, adres bij J. H. Zaal.

Het schip *Loreleij* kapt. Scholtens, adres bij M. M. Coriel.

Het schip *Juno*, kapt. Roszberger, adres bij H. C. Levij.

Het schip *Amsterdam* kapt. Wehdemeijer, adres bij H. Degenhard.

AANGEKOMEN PASSAGIERS.

Met de Hamburger sloep *Pomona*: de Heer D. Corea.

Met de Nederl. schoener *Emma*: de Heeren V. Bartoccini en E. Paris.

VERTROKKEN PASSAGIERS.

Met de Koloniale schroefstoomboot *Vice Admiraal Rijk*: de Heeren Kaufmann en twee Dochters en A. Ehrhardt.

PRIJZEN DER PRODUCTEN.

Bij inschrijving verkocht:

Suiker. Den 17den dezer, van pl. *Potribo* 24 vaten a 9,21 cts.

Idem, van pl. *Hazard*, 29 vaten a 9,21 cts.

Melassie Den 17den, van pl. *Potribo*, 1000 gall. a 28,25 cts.

Idem, van pl. *Hazard*, 1100 gall a 28,25 cts.

Koffij. Den 18den, 7 balen heele a 321 cts. en 1 baal gebr. dito a 25 cts.

PUBLIEKE VEILINGEN

Door- en ten huize van den Vendumeester A. Salomons.

Dingsdag, den 17den Mei 1859.

Het Huis en Erf gelegen op den hoek van de *Wagenweg-* en *Klipsteenenstraten*, La. A No. 257, aangekomen hebbende de uitlandige H. J. Serres — ƒ 4,300 — C. F. Thijn.

Door- en ten huize van den Vendumeester J. C. Gomperts.

Vrijdag den 20 Mei 1859.

De Huizen en Erf No. 57 1ste Buitenwijk ƒ700. — J. Baal.

BURGERLIJKE STAND.

Op den 20sten Mei 1859, is aanteekening gedaan van het voorgenomen huwelijk van:

François Joseph Nicolaas Daudlau en Maria Thomas Kiep.

Van den 15den tot den 21sten Mei 1859, zijn alhier ingeschreven, als overleden:

Den 16den, Benjamin Jessurun, 35 jaren en 5 maanden.

Den 17den, Hoc a Taij, Emigrant . . jaren.

Den 18den, Nicolaas Julius Elstak, 2 jaren, 9 maanden en 3 weken.

Den 19den, Cadet Johannes Texel, 8 maanden en 1 week.

Idem, Elisabeth Reinste Carolina Leue, echtgenoot van Johan Adriaan Malmberg, 26 jaren en 8 maanden.

Den 20sten, Johanna Dorothea Pringle, 51 jaren.

Levenloos geboren:

Den 14den, een kind van het Mannelijk geslacht van Martha Christina Dirkse Pluim.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

Resolutie

van den 18n. Mei 1859 No. 2;

bepalende de plaatsing in het Gouvernements-Blad *van het Koninklijk besluit van den 10n. Februarij* 1859 (*Staatsblad No.* 9) *en van zekere daarin vervatte verklaring in verband met de regeling der handels-belangen tusschen* Nederland *en* Marocco.

DE GENERAAL MAJOOR, ADJUDANT VAN DEN KONING IN BUITENGEWONE DIENST, GOUVERNEUR DER KOLONIE *SURINAME*.

Ontvangen hebbende bij ministeriele missive van den 2n. April jl. La. H No. 10 | 68, ter afkondiging, een exemplaar van het Koninklijk Besluit van 10 Februarij 1859 (Staatsblad No. 9) *houdende plaatsing in het Staatsblad van zekere verklaring in verband met de regeling der handelsbelangen tusschen* Nederland *en* Marocco.

Heeft goedgevonden en verstaan:

Te bepalen, dat het voormeld besluit met de daarin vervatte verklaring en vertaling daaraan, achter deze Resolutie in het Gouvernements Blad zal worden geplaatst.

Paramaribo den 18 Mei 1859.

C. P. SCHIMPF.

Ter Ordonnantie van den Gouverneur,

De Gouvernements Secretaris,

E. A. VAN EMDEN.

STAATSBLAD

VAN HET

KONINGRIJK DER NEDERLANDEN,

(No. 9) *BESLUIT van den* 10n *Februarij* 1859, *houdende plaatsing in het* Staatsblad *van zekere verklaring in verband met de regeling der handelsbelangen tusschen* Nederland *en* Marocco.

WIJ, WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE NASSAU GROOT HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ. ENZ.

Gezien de verklaring door den waarnemenden consul generaal der Nederlanden, te Tanger, en den commissaris voor de buitenlandsche zaken van Z. M. den Sultan van Marocco, als daartoe wederzijds gemagtigd, op den 18den Mei 1858 geteekend, tot regeling der handelsbelangen tusschen de beide Staten, welke verklaring, woordelijk luidt als volgt:

VERTALING.

Zijne Majesteit de Koning der Nederlanden en Zijne Majesteit de Sultan van Marocco en Fez, wenschende de handels en scheepvaarts betrekkingen, welke tusschen hunne Staten en onderdanen wederkeerig bestaan, uit te breiden, zoo verklaren bij deze de ondergeteekenden, de heer John Hay Drummond Hay, ad interim belast met de waarneming van het Nederlandsche Consulaat Generaal in Marocco, en Sid Mohamed Khadit, Commissaris voor de Buitenlandsche Zaken van Zijne Majesteit den Sultan van Marocco, daartoe behoorlijk door hunne Regeringen gemagtigd, dat de Consuls en onderdanen van een der beide Staten in de bezittingen van den anderen, zoowel voor hunne personen en goederen als voor al wat den handel en de scheepvaart betreft, dezelfde bescherming en voorregten zullen genieten, welke zijn of in het vervolg aan de meest begunstigde natie mogten worden toegekend.

Ten blijke der waarheid hebben wij deze verklaring onderteekend en van onze zegels voorzien.

Gedaan te Tanger, den 18den Mei 1858.

(*get.*) J. H. DRUMMOND GAY. (*L. S.*)

SID MAHOMED KHATIS (» »)

Gelet dat de uitwisseling der acte van bekrachtiging op bovenstaande verklaring door Ons en door Z. M. den Sultan van Marocco. op de in beide landen over en weder gebruikelijke wijze goedgekeurd, op den 13 October 1858 te Tanger heeft plaats gehad.

Op de voordragt van Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken, van den 9den Februarij 1859, no. 18.

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen, dat dit besluit met de daarin vervatte verklaring en vertaling derzelve in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's Gravenhage, den 10den Februarij 1859.

WILLEM.

De Minister van Buitenlandsche zaken,

J. E. VAN GOLSTEIN.

Uitgegeven den *achttienden* Februarij 1859.

De Directeur van het Kabinet des Konings.

DE KOCK.

Te Koop:

Op de Plant. *Jagtlust* en aldaar te bezigtigen: **P. m. 18 à 20 stuks** jonge *melkgevende* **KOEIJEN.** ( )

Te Koop:

Een zesriems *TENT-CORJAAL* en eene partij *Brandslaven.*

Wordt tevens gevraagd: *Een Blankofficier.*

Adres ter dezer Drukkerij. ( )

N. D. STEENVELD, gezagvoerder van het Nederl. barkschip *Willem en Carel*, **L. H. I. veritas**, in den loop der volgende maand naar *Nederland* zullende vertrekken, rekommandeert zijn onderhebbenden bodem aan ter inlading van *PRODUCTEN* alsmede tot overvoer van *PASSAGIERS.* ( )

Paramaribo, den 17 *Mei* 1859.

Z. M. en Komeine *Kaas* van 5, 6 en 7 pond en *Puike Boter* aangebragt per *Compagnie*, bij ( ) **A. HEWITT.**

P. J. BOAS

heeft ontvangen per de laatste gearriveerde Schepen en biedt tegen goedkoope prijzen te koop aan:

ROOK en PEKELSPEK, Worst en Saucijsjes, Holl. Fransche en Engelsche EETWAREN in blik als Ossen en Kalfsgehakt, Kalfsschijf, dito Beefsteak, *Ossen en Kalfsrollade.* OSSENHAAS, Kalfskarbonnade, *Pâté de foie gras*, Aloyau roti, Côtes de Coqs, Roast Beef, gekookt Schapenvleesch, do. gekookt met boonen, gebraden Kalfsvleesch, Versche en Gerookte ZALM Sardines à l'huile in ¼ ½ ¼ blikken, Anchovisch, Champignons, Truffels, Cêpes à l'huile, Artichaux entiers en à la bangonle, Harricots vert, Bouillon gras, PETITS POIS au Beurre en au Naturel, EEN ASSORTIMENT *Hollandsche Groenten* in blik, MOUTARDE DIAPHANE, do. DE MAILLE en Durham MOSTARD. Differente Vleesch en Visch SAUS en fijn Tafelzout Gevulde en Gemarineerde OLIJVEN, Augurkjes en Gemengd Zuur. ZOETE OLIE in halve fleschjes, fijne Fransche *LIKEUREN*, do. Holl. do. uit de Fabriek van WIJNAND FOCKINK, Geassorteerd Vruchten op SAP, BRANDEWIJN en op SYROOP per Fleschjes en per Dozijn, Nougat, Malaga Rozijnen en PRUIMEDANTEN, Syrop d'ORGEADE, Frambozen, Groseille, Orange en andere SYROPEN, Geassorteerd Suikergoed, **ABSINTH in halve fleschjes** *de welbekende PALE BRANDY* per Flesch en per Gallon. beste kwaliteit PORTER en ALE, MADEIRAWIJN, Roode WIJN in vaten en in kisten van 12 Flesschen als: *St. Julien, St. Emillion, Pauilliac Medoc, Chauteau Latour, Chouteau Margeaux, Haut Sauterne en Muscat de Frontignan* etc. etc. (702

Amerik. *Provisien*, BLADEN TABAK, Smeerkaarsen, ZEEP, SUFFOLK DRIL, *Zeildoeken*, **Koffijzakken, Plant. Gereedschappen. Verfwaren,** PATENT, RAAP, en LAMP OLIE, **Witte en bruine RIJST, S. f. BLOM, 14 vts.** *Suikervaten HOEPELS*, met de laatste Schepen aangebragt.

Verkrijgbaar bij (7026) *N. Box & Co.*

Te bekomen bij J. H. SWARTSMAN:

Dubbelde Princesse BIER, PALE ALE dito in vaten, uit de Fabriek van VOLLENHOVEN & Co., *Versche* PROVISIEN, *Schoenen* in soorten, differente soorten SIGAREN, fijne en zware ROOKTABAK, *Genever* per kelder en bij de *tien* of meer kannen, en nog meer andere GOEDEREN. (7025)

[7024] Aangebragt per de laatste schepen en te bekomen bij

G. H. L BAKKER,

tegen civiele prijzen, als; Halve muds manden *AARDAPPELEN* (extra goed), *BOTER*, **Z. M., L. en Ronde Kazen,** Gemarineerde HARING in stopflesschen, Tobbetjes dito, flesschen en potjes **Anchovisch, ZOUTVISCH,** Groene en Graauwe ERWTEN, Bruine Boonen, Gort, VIJGEN, GERASPTE *BROODSUIKER* a 35 cts. per pond bij de 5 pond, Versch KANARIEZAAD, SALEMPOERIS, SIGAREN, TABAK, Patent en Lijn OLIE, WITLOOD, vaten extra goede Roodewijn, Champagne, Genever, Barcelona Brandewijn en veel meer andere ARTIKELEN.

Verkrijgbaar bij

FERD. HARTEN:

Een groot assortiment Bielefelds en Huismans Linnen, 3 drs. HEEREN SOKKEN, *Zwart Laken* in soorten, Een groot assortiment Speelgoed, *Versche* **Kruidenierswaren,** *Pruimedanten* en *Tafelrozijnen.*

Alsnog in voorraad: *Bijzonder Versche* **TUINZADEN. (7023)**

A. H. VAN BORCHAREN & Co

Boek- en Papier-handelaren, hebben ontvangen per de laatst gearriveerde schepen: **Guitar en Viool *SNAREN*,** Gouden PENNEN met *diamanten punten*, Stalen dito, MUZIEK PAPIER, VERWen PASSERDOOZEN en veel meer andere **GOEDEREN.**

☞ Zijn steeds gesorteerd in alle **soorten PAPIER** en verdere *SCHRIJFBEHOEFTEN.*

7022) *Paramaribo*, den 6 *Mei* 1859.

Op nieuw ontvangen:

De welbekende *PALE BRANDY*, Amerik. STOELEN, waaronder GEELE HOBBEL en KANTOOR.

Witte en Geele O. I. Rijst.

Nog voorradig; ***BLOM,* fijne DRANKEN,** PORTER, ALE, Eetwaren in blikken, **Amerik. Provisien etc., etc.**

[7021] *J. D. JUDA & Co.*

(7016) De Ondergeteekende tegen het laatst dezer maand uit de Kolonie vertrekkende, verzoekt nogmaals en dringend aan zijne DEBITEUREN om hunne verschuldigde tot ultimo April ll. te willen aanzuiveren daar hij anders tegen de nalatigen zonder onderscheid van persoon en verdere aanmaning van den 12n. e. k. al regtsmiddelen zal aanwenden.

In Commissie voorradig en a KONTANT te bekomen: No. 1. HARING f 15— per vat of 8 cts. per pond, *Family Vleesch*, ZALM, *BLOM*, Zeep, TODO-AXEN f 30 per 12 stuks, Extra ROODEWIJN, *CHAMPAGNE* en andere DRANKEN.

D. BAËZA.

[7017] Per de *Juno* ontvangen en te bekomen bij

E. A. J. van Gogh:

Eene *uiterst exquise* partij *PARFUMERIEN,* regtstreeks uit *Parijs*, als: Pommades, Crêmes, Huile Hygiénique à la Vanille, Triple Extrait d'Odeur in geslepen flacons, Eau de Lavande Ambrée, Eau des Princes, Eau Orientale, Fijne en ordinaire SAVONS, enz., enz. en meer dan 150 verschillende soorten.

Voorts: Eene partij PORSELEINEN **VOORWERPEN,** geschikt tot *Cadeaux.*

L. G. MALMBERG

heeft ontvangen:

LENGVISCH, Aardappelen, BOTER en andere *PROVISIEN.* **Kisten BANKET, Broodsuiker, THEE, *WASKAARSEN.*** Capucijnders, Graauwe en Groene *Erwten.* WIJN-AZIJN in oxh en per flesch. Roode en Groene kelders JENEVER, WITTE BRANDEWIJN. Oxh. *Haantjes* en *Valker BIER.* Manden groote en kleine koppen Pijpen, *Glas* en *Aardewerk.* Wit GAREN DRIL, Fijn HEMDEN *LINNEN*, ZWART LAKEN, Voering Katoen, SCHOTS BATIST, *Neteldoek* Linnen Zakdoeken, etc., etc. 701

Ontvangen per de laatst gearriveerde Schepen en te bekomen bij

J. VOET:

Drie draads KOUZEN en SOKKEN POOL- en VRIESBONT, Boekjesstreep, **1e. kwaliteit Lood, Zinkwit No. 1. bij de 100 pond à 29 cts., Patent en Lijn Olie, Fijne Zwarte HOEDEN en Jongens PETTEN** en meer andere *Goederen.* (7019)

J. VAN GELDER

heeft ontvangen per de laatst gearriveerde schepen en biedt wegens vertrek, *tegen zeer goedkoope prijzen* aan: Een nieuw assortiment Dames en Heeren *MODEWAREN*, Schoenen, MANUFACTUREN, Veeren Kussens, Patent en Lijn Olie, Verfwaren, **BROODSUIKERS,** Bier en Genever in vaten, Banket, **Verlakt-, Gewast- en ZOOLLEDER,** lederen BRANDEMMERS en do. SPUITEN, Glaswerk, etc. etc. [7020]

A. D. PINEDO

heeft per Kapt. DIJK direct uit *Parijs* ontvangen en ontpakt: **Een assortiment Broeken en Jassen stof, Nouveauté en *balserine dames kleedjes* en diverse *Mode-Artikelen* alles naar den laatsten smaak (7015)**

Per de laatste Schepen aangebragt en voor *civiele prijzen* te bekomen bij

G. OPPENHEIMER:

Versche PROVISIEN, DRANKEN en meer andere Goederen. (7014)

Extra

FAMILY BEEF,

goedkoop, maar à Contant te bekomen bij ***Eduard Kölle.*** [7013]

Aardappelen

aangebragt per Kapt. KUIJPER en verkrijgbaar bij (7109) *JULIUS MEIJERS.*

Te bekomen bij

L. G. HEILBRON:

Pelletier's, Aurora, Jupiter, Rencurrel en beste *Havanah SIGAREN*, VERSCHE TUINZADEN, JUJUBES PECTORALES, etc., etc. [7108]

(7110) Aangebragt per Kapt. KUIJPER **te bekomen bij JOëL SALOMONS.**

Waterkant:

Extra Boter, HAM Manden AARDAPPELEN, *Braodsuiker*, Capucijnder, **Gort,** *witte BOONEN*, Groene en roode kelders *GENEVER*, Katoen en garen Boekjesstreep, Extra Dadels en eenige fraaije DAMES Slwing birds, enz., enz.

Holloway's Pillen.

Dit wonderbaar geneesmiddel zoo algemeen bekend in Holland wordt thans met het beste en gelukkigste gevolg in Java gebruikt. Gelukkiglijk zijn deze Pillen in de hospitalen ingevoerd geworden en hebben dezelve wonderbare genezingen bewerkstelligd in gevallen die men als hopeloos beschouwde. Voor Lever en Maag ongesteldheden zijn ze een zeker geneesmiddel, en de ontstekende galachtige krankheden, zoo gemeen in heete luchtstreken, de ongeregeldheden van het ligchaamsgestel voortvloeijende uit gebrek aan veerkracht, ten gevolge der kwijning welke altijd meer of min uit eene langdurige hitte ontstaat, kunnen nimmer zoo volkomen genezen worden als door Hollowaij's Pillen. Dezelve hergeven aan maag, lever en nieren, wanneer de een of ander dezer organen ongesteld is, eene gezonde actie.

Deze *PILLEN* zijn alhier verkrijgbaar gesteld bij den Apotheker A. B. DE VRIES, aan de *Zwartenhovenbrugstraat* à f 1 en f 3. (7111)

(Bij deze Courant behoort een Bijvoegsel.)

GEDRUKT BIJ A. L. G. DE RANDAMIE.

BIJVOEGSEL tot het *Surinaamsch Weekblad* van Zondag den 22 Mei 1859; No. 21.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

Publicatie

van den 17n. Mei 1859;

betreffende het Costuum der Advocaten en Procureurs.

IN NAAM DES KONINGS!

DE GENERAAL MAJOOR, ADJUDANT VAN DEN KONING IN BUITENGEWONE DIENST, GOUVERNEUR DER KOLONIE *SURINAME*.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, SALUT! doet te weten:

In overweging hebbende genomen; dat het raadzaam is, het Costuum der Advocaten en Procureurs bij de teregtzittingen, vast te stellen;

Den Kolonialen Raad gehoord;

Heeft goedgevonden en verstaan: te bepalen:

Eenig Artikel.

Het Costuum der Advocaten en Procureurs bij de teregtzittingen is:

Eene zwarte onderkleeding, gesloten toga van zwart grein met wijde mouwen, eene muts van dezelfde stof en eene nederhangende bef van wit batist.

De niet gegradueerden dragen geene bef.

En zal deze op de gebruikelijke wijze worden afgekondigd en in het Gouvernements-Blad geïnsereerd.

Goedgekeurd bij Kabinets rescript van wege den Koning van den 1 April dj. No. 87.

Paramaribo den 17 Mei 1859.

C. P. SCHIMPF.

Ter Ordonnantie van den Gouverneur,

De Gouvernements Secretaris,

E. A. VAN EMDEN.

Gepubliceerd den 18den Mei 1859.

Publicatie

van den 17n. Mei 1859;

waarbij gewijzigd wordt art. 7 der Publicatie van 30 April | 1 Mei 1857 G. B. No. 4, *houdende eenige voorzieningen ter voorkoming van ongelukken door het rijden met rij- en voertuigen en het berijden van paarden of ezels.*

IN NAAM DES KONINGS!

DE GENERAAL MAJOOR, ADJUDANT VAN DEN KONING IN BUITENGEWONE DIENST, GOUVERNEUR DER KOLONIE *SURINAME*.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, SALUT! doet te weten:

In overweging genomen hebbende, dat art. 7 der Publicatie van 30 April | 1 Mei 1857 G. B. No. 4, *houdende eenige voorzieningen ter voorkoming van ongelukken door het rijden met rij- en voertuigen en het berijden van paarden of ezels*, door andere bepalingen behoort te worden vervangen;

Den Kolonialen Raad gehoord;

Heeft goedgevonden en verstaan: te bepalen:

Eenig Artikel.

Artikel 7 der Publicatie van 30 April | 1 Mei 1857 G. B. No. 4, wordt vervangen door de volgende bepalingen:

„Door overtreding van elke der voorgaande „bepalingen wordt, onverminderd alle actie „daaruit voortvloeijende, verbeurd voor de eerste „maal eene boete van *Tien Gulden*, en bij her„haling binnen de eerstvolgende twaalf maan„den, eene boete van *Twintig Gulden*, en wel:

„bij overtreding der bepalingen van artt. 1, „2, 4 en 5 door den koetsier of voerman,

„bij overtreding der bepaling van art. 3 door „den ruiter,

„en bij overtreding van het bepaalde bij art. „6 door den eigenaar, vasten huurder of vas„ten gebruiker van het rij- of voertuig."

En zal deze op de gebruikelijke wijze worden afgekondigd en in het Gouvernements blad geïnsereerd.

Goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 5 April dj. No. 165.

Paramaribo den 17 Mei 1859.

C. P. SCHIMPF.

Ter Ordonnantie van den Gouverneur,

De Gouvernements Secretaris,

E. A. VAN EMDEN.

Gepubliceerd den 18den Mei 1859.

Bij Gouvernements resolutie van den 14n. Mei No. 7, is aan den heer A. C. Limes, wegens vertrek uit de divisie *Boven Suriname en Thorarica*, verleend een eervol ontslag als 2e. Luitenant dier divisie, en is in zijne plaats tot het houden der registers van den Burgerlijken Stand, voor zoover betreft dat gedeelte der divisie *Boven Suriname en Thorarica*, hetwelk vroeger tot *Boven Suriname* heeft behoord, gequalificeerd, de 2e. Luitenant in die divisie S. van Lierop.

Aanzoek voor Vrijgeving.

Den 6n. Mei.

Van den slaaf *Willem*, geboren in 1821, zoon van *Elisabeth*, toebehoorende aan plant. *Dageraad en Dankbaarheid*, divisie *boven Cottica* en *Perica*.

Van de slavin *Amére*, geboren in 1831, dochter van *Mimi*, (overl.) toebehoorende voor den vrijdom aan S. M. Wakker.

Van het slavenkind *George*, geboren in 1858, zoon van *Carolina*, toebehoorende aan A. C. W. Betting geb. Eggers.

Den 13den.

Van den slaaf *Jacobus*, geboren in 1833, zoon van *Grietje*, toebehoorende voor den vrijdom aan M. J. Houtbakker.

Van de slavin *Jeannette*, geboren in 1836, dochter van *Madelijntje*, toebehoorende voor den vrijdom aan B. M. Samson.

Van de slaven *Minerva*, geboren in 1807, dochter van *America*, — *Merry*, geboren in 1827 en *Lina of Carolina*, geboren in 1828, kinderen van *Minerva*, — *Christiaan*, geboren in 1846, *Catharina*, geboren in 1850, *Frits*, geboren in 1850 en *Heintje*, geboren in 1855, kinderen van *Merry*, — *Anna*, geboren in 1837, *Frederika*, geboren in 1847, *Henriette*, geboren in 1848, *Charles*, geboren in 1850 en *Jacquelina*, geboren in 1852, kinderen van *Lina of Carolina*, — en *Doortje*, geboren in 1847, dochter van *Floortje*, toebehoorende aan Plant. *de Lemmert*, divisie *boven Cottica en Perica*.

Van de slavin *Louisa*, geboren in 1820, dochter van *Antje*, en hare kinderen *Carolina*, geboren in 1850, en *William*, geboren in 1850, toebehoorende aan Plant. *de Lemmert*, divisie *boven Cottica en Perica*.

Manumissie.

Door het Koloniaal Gouvernement zijn den 26n. April 1859, *Brieven van Manumissie* verleend:

1. Aan den slaaf Eduard, geboren in 1812, wiens moedersnaam onbekend is, toebehoord hebbende aan J. C. Sanches.

2. Aan de slaven Toontje, geboren in 1839 en Louisa, geboren in 1842, kinderen van Finette, toebehoord hebbende aan Plant. *La Paix*, divisie *boven Cottica* en *Perica*.

3. Aan de slavin Bebé, wier geboortejaar onbekend is, dochter van Silvia, toebehoord hebbende aan J. J. Spiering en de Wed. J. A. le Geune geb. Spiering.

4. Aan de slavin Adolphina, geboren in 1834, dochter van Panse, toebehoord hebbende aan J. P. Janson.

5. Aan de slaaf Boneparte, geboren in 1813, wiens moedersnaam onbekend is, toebehoord hebbende voor den vrijdom aan K. Eikenboom.

6. Aan het slavenkind Serie, geboren in 1848, dochter van Duifje, toebehoord hebbende aan J. B. de Mesquita Jz.

7. Aan de slaven Bonaparte, geboren in 1824, wiens moedersnaam onbekend is, en Alfred 2e. geboren in 1856, zoon van Sophia, toebehoord hebbende aan Plant. *Sarah*, divisie *Coronie*.

8. Aan de slaven: Ahlen, geboren in 1811 en Azetta, geboren in 1817, kinderen van Francina; — Caro, geboren in 1837, Guillain, geboren in 1840, Emelia, geboren in 1843 en Cornelius, geboren in 1849, kinderen van Azetta en Wilhelmina Christina, geboren in 1855, dochter van Caro, toebehoord hebbende voor den vrijdom aan E. Kölle.

9. Aan de slavinnen Louisa, wier geboortejaar onbekend is; dochter van Clarijntje (overl.), Albertina en Mimie, wier geboorte jaren onbekend zijn, kinderen van Louisa, — Gerhardina Louisa, geboren in 1856, en Cicilia Mathilda Augusta, geboren in 1858, kinderen van Albertina, toebehoord hebbende voor den vrijdom aan R. M. Alvares.

10. Aan het slavenkind Rachel, geboren in 1853, dochter van Antje, toebehoord hebbende aan den boedel Les Mendes Quiros.

11. Aan het slavenkind Santje, geboren in 1857, dochter van Sophonosbia 2e., toebehoord hebbende aan Plant. *Sarah*, district *Coronie*.

12. Aan het slavenkind Johan, geboren in 1858, zoon van Egerie, toebehoord hebbende aan G. Duijckinck.

13. Aan het slavenkind Helena, geboren in 1853, dochter van Roxana, toebehoord hebbende aan Gebroeders Reijne.

14. Aan het slavenkind Julia, geboren in 1847, dochter van Christina, toebehoord hebbende aan de Wed. L. G. Mahielse geb. Heijmans (nu boedel).

en 15. Aan het slavenkind Emelius, geboren in 1849, zoon van Sanna, toebehoord hebbende aan Plant. *Zeezigt* divisie *boven Cottica* en *Perica*.

Zullende gemelde gemanumitteerden voortaan de namen voeren van:

1. *Eduard Eversdijk.*
2. *Emanuel Toontje Mesh.*
   Louisa Mesh.
3. *Petronella Bebé Morra.*
4. *Carolina Adolphina Manson.*
5. *Bonneparte Kikenduinen.*
6. *Serie Muskieta.*
7. *Thimoteus Schoenman.*
   Richard Alfred Essendam.
8. *Ahlen Olmtak.*
   Philippina Azetta Olmtak.
   Martha Caro Olmtak.
   Guilain Olmtak.
   Emelia Olmtak.
   Cornelius Olmtak.
   Wilhelmina Christina Olmtak.
9. *Anna Louisa Aljas.*
   Albertina Johanna Aljas.
   Henriette Mimie Aljas.
   Gerhardina Louisa Aljas.
   Cicilia Mathilda Augusta Aljas.
10. *Rachel Helena Zandwijken.*
11. *Sophia Rasates.*
12. *Johannes Victor Nelson Zijpen.*
13. *Christina Maria Oderberg.*
14. *Julia Cornelia Served.* En
15. *William Emelius Nooldorp*

Inspectie der Domeinen, van de Nijverheid en den Landbouw.

Paramaribo, den 16 Mei 1859.

In verband met de aankondiging dd. 24 Januarij 1857, voorkomende in het Gouvernements Advertentie blad van den 27 daaraanvolgende No 12, heeft De prov. Inspecteur der Domeinen enz. de eer, op last van den Heer Gouverneur dezer Kolonie, ter kennis van het algemeene te brengen, dat het onderzoek door deskundigen in *Nederland* bewerkstelligd naar de melk of het sap van den *bolletrieboom*, — waarvan rede was in gezegde aankondiging, — be wezen heeft (zie o. a. tijdschrift «*de Volksvlijt*» 1857 pag. 264,) dat uit die melk eene soort van *Getah Pertja* kan bereid worden, welke in qualiteit, niet alleen voor de O. I. niet behoeft onder te doen maar die zelfs overtreft, en die, naar gelang dit meerdere bekendheid erlangt, op hoogen prijs in den handel gesteld zal worden

Het is daarom van belang te achten, nu reeds er op bedacht te zijn, om den bolletrieboom, daar waar er de gelegenheid toe bestaat, aan te planten, ten einde het zoozeel belovend product daarvan, gereegeld en bij voortduring aan de markt te kunnen brengen, waarbij het voordeel van regelmatige aftapping onder toezigt, in de eerste plaats in aanmerking komt.

Wat het vergaren der bolletriemelk betreft, zij opgemerkt, dat het omhouwen of afschillen der boomen, geenszins aanbeveling — maar integendeel afkeuring verdient, vermits men zoodoende den vruchtgevenden boom verliest en het gewas eindelijk uitgeroeid zoude worden. — hetgeen in den O. I. archipel op eenige plaatsen nu het geval is, — terwijl het door uitpersing van de schors bekomen sap, minder goede qualiteit Getah Pertja oplevert, dan dat door aftapping uit den levenden boom, verkregen.

Die aftapping moet met eenig tusschenpoozen, door inkervingen in de schors geschieden en is het niet onverschillig op welk tijdstip dit gedaan wordt. Hieromtrent evenwel wordt van Gouvernementswege bereids een onderzoek ingesteld, waarvan het resultaat nader medegedeeld zal worden.

Transport.

Den 13 Mei 1859, J. F. Favereij, Vendumeester, aan J. T. Benecia, voor de minderjarige kinderen van M. H. van Echten met namen J. W. M. en C. H. van Echten, van het bloote Erf aan de *Crommelinstraat*, 1e. Buitenwijk No. 86, O. W. La. A. No. 45 | 46.

Paramaribo, den 13 Mei 1859.

Den 14n. Mei 1859. De Exploicteur aan S. Nernandes van den verlaten grond *Beaulieu*, gelegen in de divisie *Para*.

Den 16den. C. S. P. Dericks aan E. F. L. Mollinger van de Plantaadje *Anna's burg* c. a.

Paramaribo, den 16 Mei 1859.

Den 18n. Mei 1859. Jb. Samuels aan L. Schmidt qq. J. D. Horst, van het Huis en Erf aan de *Kromme elleboogstraat*, N. W. La A No. 135, O. W. La. A No. 97.

Paramaribo, den 18 Mei 1859.

Edictale Citatie.

De Exploiteur bij het Geregtshof in de Kolonie *Suriname*, dagvaardt bij deze alle bekende en onbekende Crediteuren:

Van Judith Gomperts Wed. M. A. Salomons, wegens het provenue van de op den 4 Maart 1859, bij Executie verkochte Plantaadje *Nieuwhoop* cum annexis, aangekomen hebbende Judith Gomperts, Wed. M. A. Salomons voornoemd.

Van A. E. P. van Halm Weduwe A. Cameron, wegens de provenuen van de op den 25 Maart 1859, bij Executie verkochte verlatene Plataadjen de *Lemmert* cum annexis, *Sophia's lust* cum annexis, en *Alderad* cum annexis — en de Plantaadjen *Sporksgift* cum annexis en *Lodewyksburg* cum annexis, — allen aangekomen hebbende de A. E. P. van Halm Weduwe A. Cameron voornoemd.

Om te compareren of gemagtigden te zenden ter Prœ et Concurrentie Rolle van het Geregtshof voornoemd, welke gehouden zal worden op Vrijdag den 3den Junij 1859, des voormiddags om *acht* uren, ten einde aldaar te zien dienen van Relaas en Bijlagen;

Voorts hunne sustenuen van præ et concurrentie op te geven en wijders met den Impetrant voort te procederen als naar regten.

Opdat niemand hiervan eenige ignorantie zoude kunnen of mogen pretenderen, is deze gepubliceerd en geaffigeerd alhier aan.

Paramaribo, 9 Mei 1859.

De Exploicteur bij het Geregtshof in de Kolonie *Suriname*, zal op den 17den Junij 1859, des voormiddags ten half negen ure, publiek bij executie verkoopen:

De plantaadje *Picardie* c. a. gelegen aan de rivier *Beneden Cottica*, aankomende William Christie.

PRO JUSTITIA.

Uit kracht der autorisatie, door het Geregtshof der Kolonie *Suriname* verleend de dato Vijftienden Maart achttienhonderd negen en vijftig op de voordragt van het Openbaar Ministerie tegen Anthonij Wildeboer, beklaagd ter zake van de misdaden van verduistering van penningen die uithoofde van des beklaagden openbare betrekking van Commissaris en Secretaris der Particuliere West-Indische Bank in zijne handen waren, en ter zake van valschheid in geschrifte;

Wordt door mij Simon Abendanon Ss., Exploicteur bij voormeld Geregtshof bij Edicte ad Valvas Curiæ, gedagvaard:

De persoon van Anthonij Wildeboer, om te sisteren ter Crimineele Rolle, die gehouden zal worden den derden Junij achttienhonderd negen en vijftig des voormiddags te *negen* ure, ten einde te worden gehoord voor den Heer Commissaris ter Rolle vacerende; — met inthimatie dat bij niet verschijning, tegen den afwezige zal worden verzocht verstek met het profijt als naar regten.

Paramaribo, den 16 Mei 1859.

GEDRUKT BIJ A. L. G. DE RANDAMIE.